

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชนในระบบดิจิทัล: ศึกษากรณีพะเยาทีวีชุมชน

Relate factors contributing of Community television on digital TV Platform:

The study case of Phayao Community TV

สุภนันท์ ฤทธิมนตรี¹ และ นิธิดา แสงสิงแก้ว²

10.14456/jrgbsrangsit.2015.4

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชนในระบบดิจิทัล (ศึกษากรณีพะเยาทีวีชุมชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชน ไปจนถึงข้อเสนอแนะจากตัวแทนผู้ชมและนักวิชาการ และความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการทีวีชุมชนในอนาคต ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาจากเอกสาร โดยใช้แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา แนวคิดการสื่อสารเพื่อชุมชน แนวคิดสื่อชุมชน แนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม และแนวคิดการบริหารจัดการบุคคลกรในสื่อชุมชนมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งทีวีชุมชนในหลากหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยพะเยาทีวีชุมชน นับเป็นทีวีชุมชนที่เริ่มมีการทดลองผลิตรายการออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีรูปแบบการดำเนินการที่เห็นเป็นรูปธรรมโดดเด่น อีกทั้งยังเป็นทีวีชุมชนนำร่องให้กับทีวีชุมชนอื่นได้นำแนวทางการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้พะเยาทีวีสามารถเกิดขึ้นได้คือปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีทักษะด้านวิชาชีพ นอกจากนี้ยังเปิดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จากที่เห็นประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่สาธารณะให้ชุมชนได้แสดงออกในสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอ และสอดคล้องกับความต้องการรับชมของชุมชน จนนำมาสู่การเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกลไกที่เปิดกว้างให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

ในขณะที่มุมมองผู้ชมและนักวิชาการ ให้ความสำคัญกับการเปิดกว้างให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จนนำมาสู่การสร้างเครือข่าย ภายในชุมชน ทั้งเครือข่ายการขับเคลื่อนองค์กร ไปจนถึง สถาบันการศึกษาในชุมชน ที่จะเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญในเชิงองค์ความรู้และทักษะวิชาชีพในการผลิตรายการให้กับทีวีชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่ามีการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายนอกชุมชน จนเกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง

จากการศึกษาพบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการของพะเยาทีวีชุมชนไปใช้ ควรให้ความสำคัญกับทุนด้านบุคลากรในชุมชน และองค์ความรู้ด้านทักษะวิชาชีพ ที่จะเป็นต้นทุนสำคัญในการบริหารจัดการทีวีชุมชนให้เกิดขึ้นและเข้มแข็ง เป็นทางเลือกให้กับชุมชนในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารใกล้ตัวตรงกับสถานีโทรทัศน์ส่วนกลางที่นำเสนอเนื้อหาเหล่านี้ได้จำกัด

คำสำคัญ: ทีวีชุมชน, ทีวีดิจิทัล, สถานีโทรทัศน์บริการชุมชน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Abstract

The study aimed to investigate factors contributing to the emergence of community TV, the community involvement with the emergence of community TV, the regulatory policy supporting the emergence of community TV. This study also yielded recommendations towards the emergence of community TV in the views of audiences and academic representatives. This qualitative research employed data from in-depth interviews and previous academic studies. The scope of analysis framework included the uses of concepts of communication for development, communication for community, community media, community involvement in communication and human resource management in community media.

The result of this study indicated that a number of community TVs are recently formed around Thailand. The research focused on “Phayao community TV” which has started to broadcast trial programs for awhile and it has set the explicit management strategies and practices. Moreover, it has been a case model for other community TVs in several areas. It was found that supports from personnel who have ability to broadcast TV programs and community engagement were the key success to form and run Phayao TV. They have realized the mutual benefits, including a public space for the community to express and watch what they want. Such mutual benefit would lead to strong community involvement throughout production processes.

While the audience and educators emphasize involvement of community to strengthen the community networks, particularly local educational institutes, they gave a significant support in terms of delivering knowledge and professional skills to their community TV. With this, the community TV could work together with other networks, outside the community to become stronger.

The study showed the possibility of applying the management of this community TV, which was based on community members and professional knowledge. These two factors are integral as they contribute to success of the TV network, which serves as another channel for people in the area to expose themselves to less restricted information in addition to national TV alone.

Key words: Community TV, Digital TV, Broadcaster of community base service